

مجموعه کتاب‌های آموزشی پایه

بازی بازی

کلمه بازی

۵۹۰ هدی
اول
دبستان

کلمه ها قلب هر زبانی است.

لذت یادگیری زبان با کلمه سازی

مؤلفین:
محمد مهدی بامشاد
علی سعیدی

عنوان: بازی، بازی، کلمه بازی
مؤلفین: محمد مهدی بامشاد، علی سعیدی
گرافیست و صفحه آرا: اکرم رضایی

سال:

انتشارات: موسسه ضریح آفتاب

چاپ: اول ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۳۹۴-۳

با سمه تعالی

زبان فارسی که ریشه‌ای کهن در تاریخ پشیریت دارد، همواره در مقاطع گوناگون تاریخی از آسیب‌های دوران سریلند و پیروز رسته و ماکون با گذشت قرن‌ها، زبان شعر فردوسی و حافظ و... را به خوبی در می‌یابیم. این زبان که در بردارنده پشتونه فرهنگی عظیم، تمدنی توانگر و غنی و بیانگر و معرف تاریخی پر فراز و نشیب است، دارای ویژگی‌های مهمی است که به دلیل گسترده‌گی‌های آن مجال پرداختن به آن در این مقدمه نیست.

واژه‌ها و کلمات در هر زبان اگرچه همه زبان‌تیست اما بخش مهمی از آن زبان است، به گفته دانشمندان «قلب هر زبان واژه‌های آن زبان است»، واژه‌ها مصالح اصلی معتقدار و در دسترس زبان هستند، اگر خواندن و نوشتن را سرآغاز هر نوع یادگیری بدانیم، زبان از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا توانایی فرد در خواندن و نوشتن درک معانی دامنگیر همه دروس می‌شود.

زبان دارای دو نمود **گفتاری** و **نوشتاری** است. در نمود گفتاری صوت‌ها عامل انتقال و در نمود نوشتاری نشانه‌ها عامل انتقال هستند.

دو روش برای ارتباط نوشتاری وجود داشته و هنوز هم در اقوام بدؤی ممکن است وجود داشته باشد.

الف- روش تصویر نگاری و ب- روش کلمه نگاری که برای هر کلمه نشانه‌های مختلفی به کار رفته است. کلمات دارای ویژگی‌هایی هستند، از جمله:

* ویژگی‌های ظاهری و لحوی

* ویژگی‌های آوانی

* ویژگی‌های معنایی

در زبان در زبان فارسی برای ساخت واژه‌ها از دو شیوه‌ی ترکیب و **الستاق** استفاده می‌شود (برخلاف زبان عربی). به طوری که یک کودک پیش دستانی می‌تواند به طور عادی در گفتگوهای روزمره‌اش، به طور خلاقالانه با افزودن پیشوند، میتوند و یا پسوند، از یک کلمه، کلمه‌های دیگری به بسازد و بگوید.

واژه‌ها هسته‌ی مرکزی زایش و به کارگیری ارتباط است. هرچه دایره لغات کودک بیشتر باشد، میزان یادگیری و ارتباطات وی سهل‌تر و بهتر خواهد بود. از آنجایی که محور اصلی این کتاب بر مبنای کلمه و کلمه سازی است لازم است ابتدا به معنی کلمه و انواع آن پرداخته شود:

کلمه چیست؟ «به سخن یا الفاظی که معنی مستقل داشته باشد و بتوان با آن مقصود خود را ادا کرد و یا الفاظی که از چند حرف تشکیل شده و دارای معنا باشد، کلمه می‌گویند». کلمه‌های فارسی بر اساس نقشی که در جمله دارند به صفت، کنایات (ضمیر و...)، عدد، فعل، قید یا نقش نمایان (حروف اضافه، عطف و...) و یا اصوات (شیوه جمله) تقسیم می‌شوند. پرداختن به هر یک از انواع کلمه نیازمند مجال بیشتری است.

کلمات به چند شیوه قابل تغییر و تبدیل است:

الف- شیوه نگارش: شیوه نگارش تابع شیوه نامه‌ها و قواعد املایی است که متناسبانه دارای اختلاف نظرهای متعدد می‌باشند. به عنوان مثال در حوزه متصل یا منفصل نویسی کلمات نظرات مختلفی وجود دارد که کاربرد آن در کتاب‌های درسی دانش آموز مشهود است.

ب- تصحیف: یعنی تغییر دادن کلمه‌ها از حیث کاستن و افزودن نقطه‌های آنها

ج- تحریف: یعنی تبدیل کردن کلمه یا تغییر دادن حرفی از حرف‌های آن (محور همثیثی)

مهم ترین اهداف اصلی نگارش این کتاب چه بوده است؟

✓ تقویت و توسعه واژگان دانش آموzan

✓ استفاده درست در ارتباطات کتبی و شفاهی

✓ توجه به ضایعه مندی و ارزش های موجود در زبان

✓ توجه به زایشی و خلاقه های کلمات در زبان فارسی

✓ تقویت املاء و خواندن

✓ ایجاد انگیزه و علاقه مند کردن کودکان به زبان فارسی

✓ تلنگر به نابسامانی های آموزش کلمات و کمک به رفع این مشکلات

✓ توجه دانش آموzan به معیارهای ظرف زمان و مکان واژگان

✓ حفظ و حراست از واژگان اصیل و مقابله با واژگان وارداتی

✓ آشنایی با نحوه درست پکارگیری کلمات در نوشتار و گفتار

در تدوین فعالیت های این کتاب سعی شده است:

۱ - حتی الامکان از واژه های پرسامد، ساده و روشن استفاده شود. (هر پایه می تواند با واژگان و سطح خودش این کتاب را مورد استفاده قرار دهد).

۲ - از کلیه واژگان معرض مصرفی کنونی که در طبقات مختلف اجتماعی معیار است استفاده شود.

۳ - هم به جنبه های آموزشی املایی و هم هنری و دستوری واژگان به یک نسبت پرداخته شود.

۴ - حتی الامکان سعی شده است از طریق جنبه های تغیریخی، سرگرمی و بازی تمرینات ارائه گردد تا موجب خستگی و ملال کودکان شود.

۵ - سعی شده است به تمام جنبه های ساخت، کاربست و درهمکرد واژه های از نظر تاریخی، علمی و ... توجه شود؛ تا جایی که دانش آموز بداند برخی از کلمه هایی که امروز استفاده می کند ممکن است در سال های بعد تاریخ مصرف آن ها تمام شود و یا در گذشته کلمه هایی بوده اند که امروزه کاربردی ندارند.

۶ - دانش آموز در باید که اغلب کلمه ها به تهایی دارای معنی نیستند بلکه باید در جمله ظاهر شوند تا معنا دار شوند.

این کتاب به دو بخش تقسیم شده است تا آموزش کلمه آسان تر ارائه گردد.

* در بخش اول سعی شده است از شیوه های اشتراقی، ترکیبی بهره گیری شود.

* در بخش دوم فعالیت های صورت جذاب در قالب جدول های نزدیکی و جدول های متقطع ارائه گردیده است، در تمامی کتاب سعی شده است فعالیت ها در زمینه خوانداری و دیداری باشد تا از فعالیت های نوشتاری، چرا که نوشتن باعث خستگی و دلزدگی دانش آموز می گردد.

* مخاطبین این کتاب بیشتر دانش آموزانی هستند که در خواندن و نوشتن سلط اولیه پیدا کرده باشند پایان کلاس اول و پایه های دوم و سوم دبستان که می خواهند در تکمیل زبان فارسی خود بیشتر همت ورزند.

امید است معلمان عزیز و اولیای گرامی با بهره مندی از فعالیت های این کتاب مقید به ارتقای کیفی برنامه های درسی دانش آموزان عزیز هر چه بیشتر کمک نمایند.

پیروز و مسروور باشید

مؤلفان

بخش اول

با استفاده از حروف زیر، حروف اسم و فامیل خودت را پیدا کن و دور آن ها خط بکش.

آ ب پ ت ث ج چ ح

خ د ذ ز ر ژ س ش

ص ض ط ظ ع غ ق ف

ک گ ل م ن و ه ی

علاقه مندی های من

کلمه ها را بخوان و ۵ تا از آن هایی را که بیشتر دوست داری انتخاب کن.

قره

عصبانیت

مدرسه

پدر

نقش

(عو)

ثیوزینون

میوه

کتاب قصه

عروسک

پدر

آنچه

کلمه ها در توصیف و علاقه مندی ها و مکالمات روزمره مان نقش کلیدی و مؤثری دارند.
دانش آموزان باید از این طریق می توان به توسعه واژگان دانش آموزان کمک کرد.

مانند نمونه تا می توانی با استفاده از هر بخش کلمه ای مناسب بنویس.

ش

تو

بی

ما

بادام

ش

تو

بی

ما

با

خودت را در ۵ کلمه توصیف کن.

خدس بزن و کلمه های در هم ریخته را مرتب کن و بنویس.

ش ن س ت

ر د ن ف و ی

ت د ب ن ا س

ا خ ل ح و ش

- در تمرین اول کودک هر بار باید با استفاده از هر بخش، کلمه هایی بنویسد که کمتر از سه حرف نباشد. حروف یا بخشی که اضافه کند باید پشت سر بخش معرفی شده باشد. ممکن است دانش آموز تواند برای همه کلمه ای بنویسد و تمام ستون را کامل کند ولی تلاش خود را بکند.

- چنانچه لازم بود کلمه «توصیف» را برای دانش آموز معنا کنید. او می تواند آنچه درباره ویژگی های خودش وجود دارد بنویسد.